

הכונס פרק ששי בבא קמא

סב.

עין משפט נר מצוה

סו א מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגמ עשין סט
טושי"ע ח"מ ק"י מת ספי
ד:
סו ב מיי שם טושי"ע שם
טו:
סו ג ד טושי"ע ח"מ ק"י
לאל ספי ד:
סו ה מיי פ"ד מהל' סגמ
נ"מ הל' יב ופ"ו
מהל' חובל ומזיק הלכה ז'
סגמ עשין סט ופי' ע
טושי"ע ח"מ ק"י מת ספי
יג ופי' ט' ספי ז ופי' שפס
ספי א:
עו ה מיי פ"ו מהל' חובל
סגמ טושי"ע ח"מ ק"י
ע טושי"ע ח"מ ק"י שפי
ספי א:
עא ז מיי פ"ח מהל' ז
סגמ טושי"ע ח"מ ק"י
ק"י שפס ספי ז נ"ב אלפס
מקומות ודער ספי ז' דף
מטו:
עב ח ט"ו ס מיי פ"ו
הל' יח סגמ שם
טושי"ע שם ספי ז':
עג ל מיי פ"י מהל' ערות
הל' ד ופי' מהל'
מכיר' הל' ה סגמ לאון
יד טושי"ע ח"מ ק"י לל
ספי יג ופי' דה ספי ח:
עד מ מיי פ"א מהל'
גולה הלכה ז סגמ
לאון קפו טושי"ע ח"מ ק"י
שפי טושי"ע ז:
עה ג מיי פ"י מהל'
מכירה הלכה א סגמ
עשין פב טושי"ע ח"מ ק"י
דה ספי א:
עו ס מיי פ"י מהל' ערות
הלכה ד סגמ לאון ריע
טושי"ע ח"מ ק"י לל ספי
יג:

גלוין הש"ס
גב' עשו תקנת נגול
במסור. עין לעיל דף נד
ע"א מוס' ד"ה תמורה.
ולקמן ע"ב מוס' ד"ה ילאו
שטרות:

מוסף רש"י
תלחה ורובין. מ משלו
אזו או עשו לו יסורין עד
שכר וקולג הדמים ואמר
רוצה אמ' זבניה זבני.
ולא יוכל לחזור בו (ושב"ס)
ב"ב מזו.)

במה דברים אמורים במדליק בתוך שלו והלכה בתוך שלו
ש"ה חבירו אב"ה במדליק בתוך שלו חבירו משלם כל מה
שבתוכו. כלומר דבר שדרכו כגון מוריגים וכלי צקר אבל חרנקי
נגדים לא מחייבי רבנן א"ע"פ שדקדקו ו' צכל הני דלעיל שיהא
משלם כל מה שצמחו לצרנן כמו
לר' יהודה הני מילי היכא דקמני
ומודים או היכא דקמני דברי הכל
אבל הכל צמח דברים אמורים קמני
ורבנן מילתייהו מפרשי ולא אמילתא
דרכי יהודה קיימי:

שאנינו משלם אלא דמי שעוריה.
צמליק בתוך שלו איירי
דאי צמליק בתוך של חבירו שעורין
והגדיש חטין למה לא ישלם חטין
כיון דחזי להו וצמון דמני להו נמי
לנותן דינר זהב לשה ופשהה זו
משמע דהיינו מדליק בתוך שלו והלכה
צמון של חבירו:

ר"ב ר' יהודה דמחייב על נוקי טמון
באש בו'. לצרנן נמי הוה
מני למינר דעשו תקנה צבירה בכל
דבר ונגדיש צמורין אלא רבותא
אשמועי' דלרבי יהודה רפי' חרנקי
נגדיש עשו תקנת נגול:

עשו תקנת נגול במסור או א"א.
תנא רב אלפס כגון שיש
עדים שמסרו ואינד ממונו ואין יודעין
כמה תיקו וכל תיקו דממונא לקולא
וצשס רב האי גאון כתוב שישבע
ויטול מחלה שכל תיקו דממונא
חולקין ואין נראה לר"י לחייב כלל
משום תיקו ור"ם מפרש דהך צעיא
כשהמסר ממכיש את הנמסר דומיא
דנגול לצדעות דזינו מכתשא אבל
אם המסר עלמנו ואין יודע כמה
ישבע נמסר כמה הפסיד ויטול ולר"י
נראה דהך צעיא אפילו אין המוסר
יודע דומיא דתקנת נגול צאשו שאין
המצנע יודע כמה הפסיד הניק
דמנעי ליה צמסור אי עשו תקנתא
או לא:

מ"י מנחי אינשי מרגינתא בכספתא
או א"א. אפילו ש' עדים שהיה
צו מרגינתא מצעיא ליה דשמא לא
אצעי ליה לאסוקי אדעתיה להאי
ולא אמרינן מאי הוה ליה גביה
דאוקיה כיון דלא רגילי אינשי
לאצנחי כלל ולא דמי לדינר זהב דלעיל
דאצעי לה לאסוקי אדעתא טפי
דפעמיס שאומר כן דירא שאם
היתה יודעת שזהו של זהב לא היתה
שומרתו ולא דמי נמי לחרנקי נגדיש דרגילין טפי
דמנחי מרגינתא דא"כ מה היה אומר לרב אשי לאו היינו משנמינו:

מה בין גזלן לחמסן. בלשנא דקרא אין חילוק צייניהם והכא קבעי מה בין גזלן דרענן לחמסן דרענן דתניא צפ' זה צורר (פאהדין דף
כ): הוסיפו עליהם הגולנים והחמסנים ומפרש גזלן לא יהיב דמי וצמליאת חרש שוטה וקטן כדמיקי ליה התם דאין פסול מן התורה
אלא משום דרכי שלום: **חמסן** יהיב דמי. וכשלא אמר רוצה אני כדמפרש אבל מן התורה אינו פסול אלא היכא דלא יהיב דמי
אבל היכא דיהיב דמי כשר א"ע"ג דלא אמר רוצה אני א"ע"פ שצובר על לאו דלא תחמוד הא אמרי' צפרק שניס אוחוין (ב"מ דף כו:) וס'
ד"ה גלא) לא תחמוד לאינשי צלל דמי משמע לכו והיאל דקוף מצילתין (דף ק"ט.) דמיימי תחמס בני יהודה דלפילו היכא דיהיב דמי הוה סא' וכלו
נוטל נשמתו לאו דרשה גמורה היא אלא אסמכתא צעלמא דחמסן דקרא גזלן דלא יהיב דמי וא"ת כיון דחמסן דיהיב דמי פסול
מדרכנן א"כ כי אמרי' צפ' שניס אוחוין (ב"מ ד' ה' ושם ד"ה גלא) אלא הא דלמר רב הונא משביעים אותו שצוה שאינה צרשותו נימא מיגו
דחשיד כו' ומשני מורה ואומר דמי קהיצנא מ"מ מה תירץ צכך אס הוא מעכב הפקדון צידו ורוצה ליפטר צדמים צעל כרחו של
צעלים הוי הוא חמסן ופסול לשצוה מדרכנן ואכתי נימא מיגו דחשיד כו' וי"ל דמי"מ בגולן דאורייתא אין להוכיח שלא יהא חשוד
אשצועתו ועוד דחמסן דרענן כשר הוא ואינו פסול עד שיכריו עליו כדלמר צפ' זה צורר (פאהדין ד' כו:) ואפילו אס הוא ידוע שנעשה
חמסן צענין זה שמא לא ראו חמסנים לפסלו צכך וגם לא להכריז אלא דוקא כי שקיל וחסוף צורוע צעל כרחייהו דצעלים והמקשה
דקא פריך נימא מיגו דחשיד כו' א"ע"ג דלא ואי קין לן דגולן דרענן צעי הכרוה ואינו נפסל עד אחר הכרוה כל עיקר לא צעיא
דברי רב הונא אלא משום דמקשה והא קעצר צלל תחמוד א"כ הכי מקשה כיון שפטר עלמנו צמה שטענן נגנבו לא נאצדו ואינו
משלם דמיס אלא לפי שאינו רוצה ליצבע ואס היה פוטרו מן השצוה לא היה משלם כלום א"כ נימא מיגו כו' ומשני מורה
ואומר כו' וגם אס היה פוטרו מן השצוה שמא כמו כן היה משלם דמיס לפי שמעכב הפקדון צידו ולהכי לא חשיד אממונא:

פסולה
האם מתנה. א"ל רב אדא בריה דרב אידי ארבי לרב אשי מה בין גזלן לחמסן א"ל גזלן לא יהיב דמי חמסן יהיב דמי. אי יהיב דמי חמסן קרית ליה, והאמר רב הונא תלמוד רובין וביניה זבני. לא קשיא הא דאמר רוצה אני הא
דלא אמר רוצה אני. פי' א"ע"ג דיהיב דמי כיון דבעל כרחיה שקיל ולא אמר הנגול רוצה אני חמסן קרית ליה.

ד"ה משלם מה שצמחו. רבא מתרן לה לטעמיה צללים שדרנן
להטמין נגדיש: אלא דמי נגדיש. אס הצעירו צעל השדה ללא
קציל עליה אלא נטירותא נגדיש: חטין וחופן נשעוריס. א"ע"פ
שנותן לאו רשות לטמין אינו משלם
רציתי אלא שעורין לפיכך לא נזהרתי
בזה כל כך: מה איהו לוי גביה
דאוקסיה. צדיס ששרפתו או שהשלכמו
ליס. ולא דמי למשאל מקוס לחצירו
להגדיש שעורין והגדיש חטיס דלמרן
לעיל אינו משלם אלא דמי שעורין
דמנעי לא מניק צדיס הוא אלא
מפי המורה: **פשהה זו.** לא שמתרו
כלרך השומרים ואצד: [נדרכאל]
מסניסו לה. משמיה דרבא אמריתו
לה: **שעורין וחופן חטין.** ונתן לו
רשות להגדיש שעורין ולא חטין: **שמעיס**
מילתא לר' יהודה. אליצא דר' יהודה
דמנתי: **עשו תקנת נגול צאשו.** כי
היינו דמקנו רבנן לנגול ליצבע כמה
גולו ויטול דתנן כנסתס שצעות
(דף מד:) אלו נשצעין ונטולין השכיר
והנגול כך תקנו צאשו שיצבע מה
הטמין ויטול: **אליצא דמ"ד לא**
דיינינן דינא דגרמי. צפרק הגול
ומאכיל (לקמן דף ק"ז:): **בכספתא.** ארנז
שמנחין צו כספיס: **אמיה.** עשיר
שאומנין אותו לכלי כסף:
מתני'

דמי דיינינן ארנז דינא
דמסרות עשו תקנת נגול
במסור ומשחבע הנמסר
ושקיל, אי לא, וכלתה
בתיקו. וקומא לן לא תיקו
דממונא לקילא ולא
משחבע ולא שקיל רבא
מירי. וראינו שפסק רבינו
הגאון בספר שביעות
נשבע כמה נענש ונטול מן
המסור חצי מה שנענש,
דקימא לן ממון המוטל
בספק חולקין, ותיקו
דממונא ספק הוא, ובהרי"ו
אמרין המסור הוא כמ"ד
אבות נתיקים ולא קנסא
הוא אלא ממונא הוא,
והוא מפורש בחתלת
המסכת, ולא עוד אלא
החוקן סוגיא דשטענא
במסקנא עשו תקנת נגול
במפסיד ממון חבירו
בידים, ונשבע ודקיש
ההוא גבריה ממון חבירו
בכספתא דחבריה וכו'.
בש"ס פי' בעיטה שהיא
רפיסה ברגל, בכספתא,
פי' ארנז שמשמין שם
הכספין. א"ל רב יימר לרב
אשי טענא כסא דכספתא
בבירה מאי אמר ליה
חזינא אי אינש אמיד הוא
וכו'. פ"ח זצ"ל ש"ח
מינה עשו תקנת נגול
מפסיד ממון חבירו
בידים. ירושלמי. חד בר
נש אפקיד בחריה חבירו
חד שק צורר ואירעו אונס.
הדין הוה אמר סינין הוה
מלא ואירעו הוה אמר
מיטכפי הוה מלא. אתא
עובדא קומיה דרב ואמר
הרי זה נשבע ונטול. ר'
יוחנן בעי מהו שישבענו
דברים שאינם ראויין לו.
נשמעיה מן הדא אריסה
דבר זיוא אפקיד גבי חד
רב נש ליטרא דרדבא,
מית בר זיוא ומית אריסה
דבר זיוא. אתא עובדא
קומיה ר' ישמעאל בר'
יסי אמר מאן לא ידע דכל
מה דאית ליה לאריסה
דבר זיוא, דבר זיוא הוא,
דיתיהבן לבניו דבר זיוא.
הוה ליה לבר זיוא בנין
רב[ר]ובין ובנין (ו) [ר]ובין
אמר יסבון [רב]ובין
פלגיא (ומאן) [וכר]
דדיקא רבן יסבון פלגא.
(דמרי) [דמקן] ר' ישמעאל
בר' יוסי. אתא עובדא
קומיה ר' חייא אמר אי
מאן מן הדא ליתא את
שמע מינה כלום. ויתיהיב
לבניו דאריסה, אמר ליה
מריה דפקודא כבר היבית
פלגא. אמר ליה מה שנתת
על פי ב"ד נתת, ומה
שאתה נתת על פי ב"ד
אתה נתת. מהו דיימרוין
בנווי דאריסה לבנוי
דבר זיוא הוה לן מאן
דנכתיב. יכילין למימר
לחן מה שנעשה על פי
ב"ד נעשה. מהו דיימרוין
דקיקא לרב[ר]וביא נתחוק
עמכו. יכילין למימר להו
צעיא מצאנו. אמר ר'
יעזק לית בין דיקאית
לרברביא אלא כמי שניקן
להם מתנה. א"ל רב אדא

א) רש"י מ"ז וכו' ר"ש
לעיל ד"ה פלגא. ב) רש"י
מ"ז, א) שצעות מו;
ד) צ"ח מו; ז) ש"ח מו; כ)
ו) ג' רש"י לרב כהנא
דלעיל.

רבינו הנגאל

בעי אמירא אליבא דמאן
דיינינן דינא
דמסרות עשו תקנת נגול
במסור ומשחבע הנמסר
ושקיל, אי לא, וכלתה
בתיקו. וקומא לן לא תיקו
דממונא לקילא ולא
משחבע ולא שקיל רבא
מירי. וראינו שפסק רבינו
הגאון בספר שביעות
נשבע כמה נענש ונטול מן
המסור חצי מה שנענש,
דקימא לן ממון המוטל
בספק חולקין, ותיקו
דממונא ספק הוא, ובהרי"ו
אמרין המסור הוא כמ"ד
אבות נתיקים ולא קנסא
הוא אלא ממונא הוא,
והוא מפורש בחתלת
המסכת, ולא עוד אלא
החוקן סוגיא דשטענא
במסקנא עשו תקנת נגול
במפסיד ממון חבירו
בידים, ונשבע ודקיש
ההוא גבריה ממון חבירו
בכספתא דחבריה וכו'.
בש"ס פי' בעיטה שהיא
רפיסה ברגל, בכספתא,
פי' ארנז שמשמין שם
הכספין. א"ל רב יימר לרב
אשי טענא כסא דכספתא
בבירה מאי אמר ליה
חזינא אי אינש אמיד הוא
וכו'. פ"ח זצ"ל ש"ח
מינה עשו תקנת נגול
מפסיד ממון חבירו
בידים. ירושלמי. חד בר
נש אפקיד בחריה חבירו
חד שק צורר ואירעו אונס.
הדין הוה אמר סינין הוה
מלא ואירעו הוה אמר
מיטכפי הוה מלא. אתא
עובדא קומיה דרב ואמר
הרי זה נשבע ונטול. ר'
יוחנן בעי מהו שישבענו
דברים שאינם ראויין לו.
נשמעיה מן הדא אריסה
דבר זיוא אפקיד גבי חד
רב נש ליטרא דרדבא,
מית בר זיוא ומית אריסה
דבר זיוא. אתא עובדא
קומיה ר' ישמעאל בר'
יסי אמר מאן לא ידע דכל
מה דאית ליה לאריסה
דבר זיוא, דבר זיוא הוא,
דיתיהבן לבניו דבר זיוא.
הוה ליה לבר זיוא בנין
רב[ר]ובין ובנין (ו) [ר]ובין
אמר יסבון [רב]ובין
פלגיא (ומאן) [וכר]
דדיקא רבן יסבון פלגא.
(דמרי) [דמקן] ר' ישמעאל
בר' יוסי. אתא עובדא
קומיה ר' חייא אמר אי
מאן מן הדא ליתא את
שמע מינה כלום. ויתיהיב
לבניו דאריסה, אמר ליה
מריה דפקודא כבר היבית
פלגא. אמר ליה מה שנתת
על פי ב"ד נתת, ומה
שאתה נתת על פי ב"ד
אתה נתת. מהו דיימרוין
בנווי דאריסה לבנוי
דבר זיוא הוה לן מאן
דנכתיב. יכילין למימר
לחן מה שנעשה על פי
ב"ד נעשה. מהו דיימרוין
דקיקא לרב[ר]וביא נתחוק
עמכו. יכילין למימר להו
צעיא מצאנו. אמר ר'
יעזק לית בין דיקאית
לרברביא אלא כמי שניקן
להם מתנה. א"ל רב אדא